

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. október 26.*

„Előzetes döntéshozatal – Az egyrészről a Belga Királyság kormánya és a Luxemburgi Nagyhercegség kormánya, másrészről a Lengyel Népköztársaság kormánya közötti, a beruházások kölcsönös előmozdításáról és védelméről szóló, 1987. május 19-én aláírt megállapodás – Választottbíróági eljárás – Valamely tagállam beruházója és egy másik tagállam közötti jogvita – Az e megállapodásban előírt, az uniós joggal ellentétes választottbíróági kikötés – Semmisség – Az e jogvitában részes felek közötti ad hoc választottbíróági megállapodás – A választottbíróági eljárásban való részvétel – E másik tagállamnak e választottbíróági megállapodás megkötésére vonatkozó hallgatólagos akaratnyilatkozata – Jogellenesség”

A C-109/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) a Bírósághoz 2020. február 27-én érkezett, 2020. február 4-i határozatával terjesztett elő

a **Republiken Polen**

és

a **PL Holdings Sàrl**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, S. Rodin és I. Jarukaitis tanácselnökök, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi (előadó) és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. március 15-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: svéd.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Republiken Polen képviselőjében F. Hoseinian, A.-M. Tamminen, J. Tavaststjerna és M. Wallin advokater, segítők: L. Guterstam,
- a PL Holdings Sàrl képviselőjében R. Oldenstam, D. Sandberg, J. Rosell Svensson advokater, L. Rees-Evans counsel, P. Paschalidis advocate, valamint S. Fietta QC,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, J. Vlácil, T. Müller, I. Gavrilova, T. Machovičová és L. Březinová, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller és D. Klebs, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében S. Centeno Huerta és J. Ruiz Sánchez, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében E. de Moustier és A. Daniel, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri és S. Fiorentino, meghatalmazotti minőségben,
- a luxemburgi kormány képviselőjében C. Schiltz, A. Germeaux és T. Uri, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviselőjében Fehér M. Z. és Kissné Berta R., meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében K. Bulterman, C. S. Schillemans és J.M. Hoogveld, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, M. Rzotkiewicz, M. Martyński, B. Soloch és J. Jackowska-Majeranowska, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Zasada radca prawny,
- a szlovák kormány képviselőjében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,
- a finn kormány képviselőjében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviselőjében H. Shev, M. Salborn-Hodgson, C. Meyer-Seitz, A. M. Runeskjöld, H. Eklinder, R. Shahsvan Eriksson és J. Lundberg, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében F. Erlbacher, K. Simonsson, L. Malferrari, T. Maxian Rusche és E. Ljung Rasmussen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. április 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Republiken Polen (Lengyel Köztársaság) és a PL Holdings Sàrl között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya egy olyan választottbíróság joghatósága, amely a közöttük fennálló jogvitában két választottbírósági ítéletet hozott.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

A BIT

- 3 Az egyrészt a Belga Királyság kormánya és a Luxemburgi Nagyhercegség kormánya, másrészt a Lengyel Népköztársaság kormánya közötti, a beruházások kölcsönös előmozdításáról és védelméről szóló, 1987. május 19-én aláírt megállapodás (a továbbiakban: BIT) 9. cikke előírja:

„(1) a) A Szerződő Felek egyike és a másik Szerződő Fél beruházója közötti jogvitát írásban be kell jelenteni és ahhoz a szóban forgó beruházó által az érintett Szerződő Félnek megküldött részletes feljegyzést kell mellékelni.

b) E pont alkalmazásában a »jogvita« kifejezés a kisajátítással, államosítással vagy a beruházásokat hasonlóan hátrányosan érintő bármely más intézkedéssel – ezen belül a beruházás állami tulajdonba vételével, annak állami felügyelet alá vonásával, valamint a dologi jogok kisajátításhoz hasonló jogkövetkezményeket eredményező állami intézkedések révén történő minden egyéb megvonásával vagy korlátozásával – kapcsolatos jogvita.

c) Az említett jogvitát az érintett feleknek lehetőség szerint békésen kell rendezniük.

(2) Amennyiben a jogvitát az (1) bekezdésben megjelölt írásbeli értesítés napjától számított hat hónapon belül nem sikerül rendezni, azt elbírálás végett a beruházó választásától függően az alábbiakban megjelölt egy vagy több testület elé kell terjeszteni:

a) A stockholmi kereskedelmi kamara választottbírósági intézete [a továbbiakban: SCC)];

[...]

(5) A választottbírósági testület határozatát az alábbiak alapján hozza meg:

- a jogvitában félként résztvevő azon Szerződő Fél nemzeti joga, amelynek területén a beruházás található, ideértve a jogviták rendezésére vonatkozó szabályokat;
- a jelen megállapodás rendelkezései;
- a beruházást végző szervezetre vonatkozó esetleges külön megállapodás feltételei;

– a nemzetközi jog általánosan elfogadott szabályai és elvei.

(6) A választottbíróvási határozat végleges és köti a jogvitában résztvevő feleket. Mindegyik Szerződő Fél lépéseket köteles tenni e határozat nemzeti jogával összhangban történő végrehajtására.”

Az európai unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszűnéséről szóló megállapodás

4 Az európai unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszűnéséről szóló megállapodás (HL 2020. L 169., 1. o.) 4. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A Szerződő Felek megerősítik, hogy [a valamely beruházó és egy kétoldalú beruházási szerződésben részes állam közötti] Választottbíróvási Eljárásra vonatkozó rendelkezések ellentétesek az uniós Szerződésekkel, ezért nem alkalmazhatók. A Választottbíróvási Eljárásra vonatkozó rendelkezések és az uniós Szerződések ezen összeegyeztethetlensége miatt attól a naptól kezdődően, hogy valamely Kétoldalú Beruházási Megállapodás részes felei közül az utolsó az Európai Unió tagállamává vált, a Kétoldalú Beruházási Megállapodás Választottbíróvási Eljárásra vonatkozó rendelkezése nem szolgálhat Választottbíróvási Eljárás jogalapjaként.”

5 E megállapodás 7. cikke a következőket írja elő:

„Amennyiben a Szerződő Felek olyan Kétoldalú Beruházási Megállapodás felei, amelynek alapján Folyamatban Lévo Választottbíróvási Eljárás vagy Új Választottbíróvási Eljárás indult:

a) egymással együttműködve, a C. mellékletben foglalt nyilatkozat alapján tájékoztatják a választottbíróvási eljárásokat a [2018. március 6-i] Achmea ítélet [(C-284/16, EU:C:2018:158)] 4. cikkben ismertetett jogkövetkezményeiről; továbbá

b) a Kétoldalú Beruházási Megállapodás alapján hozott választottbíróvási határozattal kapcsolatos bírósági eljárásban való részvételük esetén felkérlik az illetékes nemzeti bíróságot (ideértve bármely harmadik ország bíróságát is), hogy esettől függően helyezze hatályon kívül vagy semmisítse meg a választottbíróvási határozatot, illetve tekintsen el annak elismerésétől és érvényesítésétől.”

A svéd jog

A választottbíráskodásról szóló törvény

6 A lag om skiljeförfarande (a választottbíróvási eljárásról szóló törvény) (SFS 1999, 116. sz.) alapügyre alkalmazandó változatának (a továbbiakban: választottbíráskodásról szóló törvény) 1. cikke a következőképpen szól:

„Azon jogvitákat, amelyek a felek közötti egyezség tárgyát képezhetik, a felek közötti megegyezéssel egy vagy több választottbíró elé lehet utalni azok rendezése céljából. Az ilyen megegyezés a megállapodásban említett jogviszonnyal kapcsolatos jövőbeli jogvitákra is vonatkozhat. A jogvita vonatkozhat egyedi tény fennállására.

[...]”

7 A választottbíráskodásról szóló törvény 2. cikke előírja:

„A választottbírák megvizsgálhatják a jogvita rendezésére vonatkozó joghatóságukat.

Ha a választottbírák határozat útján azt állapították meg, hogy joghatósággal rendelkeznek a jogvita rendezésére, az e határozattal elégedetlen fél kérheti, hogy az ügyet fellebbviteli bíróság vizsgálja felül. A jogorvoslati kérelmet legkésőbb 30 nappal azt követően kell benyújtani, hogy az említett határozatról értesítették e felet. A választottbírák a fellebbviteli bíróság határozatának meghozataláig folytathatják a választottbíróvási eljárást.

A joghatóságról szóló határozatot tartalmazó választottbíróvási határozat elleni fellebbezés esetén a 34. és 36. cikket kell alkalmazni.”

8 E törvény 33. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A választottbíróvási ítélet semmis,

- 1) ha olyan kérdés vizsgálatát tartalmazza, amelyről a svéd jog szerint választottbírák nem dönthetnek,
- 2) ha a választottbíróvási ítélet vagy meghozatalának módja nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen a svéd közrenddel, vagy

[...]”

9 Az említett törvény 34. cikkének második bekezdése kimondja:

„Valamely fél nem hivatkozhat olyan tényre, amellyel kapcsolatban úgy tekinthető, hogy az arra való hivatkozástól az eljárásban való, kifogás emelése nélküli részvétele által vagy más magatartás tanúsításával tartózkodott. Önmagában az a tény, hogy valamely fél választottbíróvási jelölt ki, nem jelenti szükségképpen azt, hogy elfogadta a választottbíróknak az eléjük utalt kérdés elbírálására vonatkozó joghatóságát. [...]”

10 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint ugyanezen törvény 34. cikkének előkészítő munkálataiból kitűnik, hogy az eljárásban részt vevő fél, aki eleve nem tiltakozik a választottbíróvási joghatósága ellen, általában úgy tekintendő, hogy elfogadta a választottbíróvási joghatóságát a jogvita elbírálására. A választottbíróvási megállapodás érvényessége kifogásolásának hiánya is tekinthető úgy, hogy az a feleket a szerződési jog alapján választottbíróvási eljárásra kötelezi. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben pontosítja, hogy e jog általános szabályai szerint érvényes választottbíróvási megállapodást eredményezhet például a felek ráutaló magatartása vagy a felek egyikének tétlensége.

A választottbíróvási szabályzat

11 Az SCC választottbíróvási intézete 2010. évi választottbíróvási szabályzata 2. cikkének megfelelően a választottbíróvási eljárás iránti kérelemnek tartalmaznia kell többek között „a választottbíróvási megállapodás vagy a jogvita megoldása érdekében hivatkozott választottbíróvási kikötés másolatát vagy leírását”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 12 A PL Holdings Luxemburgban alapított és a luxemburgi jog hatálya alá tartozó társaság. 2010 és 2013 között részesedést szerzett két lengyel bankban. Mivel ez utóbbiak 2013-ban összeolvadtak, a PL Holdings az ezen összeolvadás nyomán létrejött új bankban 99%-os részesedéssel rendelkezett.
- 13 2013 júliusában a Komisja Nadzoru Finansowego (pénzügyi felügyeleti hatóság, Lengyelország) mint a lengyel jog alapján Lengyelországban a bankok és hitelintézetek felügyeletéért felelős szervezet úgy határozott, hogy felfüggeszti a PL Holdings ezen új bankban fennálló részesedéseire vonatkozó szavazati jogát, és e részesedések kényszerértékesítésére kötelezi.
- 14 A PL Holdings úgy határozott, hogy választottbírósi eljárást indít a Lengyel Köztársasággal szemben az SCC választottbírósi intézeténél megalakított választottbírósi (a továbbiakban: választottbírósi) előtt.
- 15 2014. november 28-i kérelmében a PL Holdings a BIT 9. cikkére hivatkozott annak igazolása érdekében, hogy e bíróság joghatósággal rendelkezik az alapügyben szóban forgó jogvita elbírálására. Azt kérte, hogy az említett bíróság állapítsa meg, hogy a Lengyel Köztársaság megsértette a BIT-et, és kötelezze e tagállamot kártérítés fizetésére.
- 16 2014. november 30-án a Lengyel Köztársaság válaszolt e kérelemre, és levelet küldött az SCC titkárságának, amelyben kifejezte azon szándékát, hogy vitatja a PL Holdings által indított választottbírósi eljárásról való érvényes hozzájárulásának meglétét.
- 17 2015. augusztus 7-én a PL Holdings keresetet nyújtott be a választottbírósi eljárásba, amelyben többek között a jelen ítélet 13. pontjában említett intézkedésekkel kapcsolatos kifogásait fejtette ki.
- 18 2015. november 13-i ellenkérelmében a Lengyel Köztársaság vitatta a választottbírósi joghatóságát azzal az indokkal, hogy a PL Holdings nem minősül a BIT értelmében vett „beruházónak”.
- 19 2016. május 27-i beadványában a Lengyel Köztársaság egy további érvre hivatkozott a választottbírósi joghatóságának vitatása érdekében, amely azon alapult, hogy a BIT 9. cikkében szereplő választottbírósi kikötés ellentétes az uniós joggal.
- 20 A 2017. június 28-i választottbírósi ítéletben a választottbírósi megállapította joghatóságát a BIT 9. cikke alapján. E bíróság megállapította, hogy a Lengyel Köztársaság azáltal, hogy elrendelte a PL Holdings új lengyel bankban fennálló részesedésének kényszerértékesítését, megsértette a BIT-et, és ezért a PL Holdings kártérítést követelhetett.
- 21 A 2017. szeptember 28-i jogerős választottbírósi ítéletben a választottbírósi a Lengyel Köztársaságot arra kötelezte, hogy fizessen kártérítést a PL Holdings részére, valamint térítse meg az utóbbi részéről a választottbírósi eljárás keretében felmerült költségeket.
- 22 2017. szeptember 28-án a Lengyel Köztársaság keresetet indított a Svea hovrätt (stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország) előtt a 2017. június 28-i és 2017. szeptember 28-i választottbírósi ítéletek hatályon kívül helyezésére.

- 23 E kereset alátámasztása érdekében arra hivatkozott, hogy először is az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkel ellentétes, ha a valamely tagállam beruházója és egy másik tagállam közötti, beruházásokkal kapcsolatos jogvitát választottbíróság elé terjesztik. Így a BIT 9. cikke ellentétes az uniós joggal, ami azt jelenti, hogy az e cikk alapján hozott választottbírósági határozatok ellentétesek az uniós közrenddel, következésképpen a választottbíráskodásról szóló törvény 33. cikke első bekezdésének 1. és 2. pontja értelmében semmiesek. Mivel e választottbírósági ítéletek semmissége közvetlenül az uniós jog alkalmazásából ered, azt a bíróságnak hivatalból kell megállapítania.
- 24 Továbbá a Lengyel Köztársaság a választottbíráskodásról szóló törvény 34. cikke második bekezdésében meghatározott határidőn belül, a BIT 9. cikkének semmisségére hivatkozva kifogásolta a választottbíróság joghatóságát. Mindenesetre abban az esetben, ha e 34. cikk második bekezdésének alkalmazása a Lengyel Köztársaság által felhozott, a joghatóság hiányára alapított kifogás elfogadhatatlanságához vezet, e rendelkezést figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben az az uniós jog teljes érvényesülését akadályozná.
- 25 Végül a Lengyel Köztársaság azt állította, hogy nem mondott le arról, hogy a választottbíróság joghatóságának hiányára hivatkozzon, így a PL Holdings választottbírósági eljárás iránti kérelmének benyújtását követően tanúsított magatartásából nem lehet arra következtetni, hogy hallgatólagosan szándékában állt a PL Holdingsszal a BIT 9. cikkében szereplő választottbírósági kikötésen kívül más *ad hoc* választottbírósági megállapodást kötni.
- 26 A PL Holdings vitatta a Lengyel Köztársaság érvelését. Azt állította, hogy az alapügyben szóban forgó jogvita olyan kérdésekre vonatkozik, mint a Lengyel Köztársaság BIT-ből eredő kötelezettségeinek megsértése, valamint a PL Holdings kártérítéshez való joga, amely kérdéseket a választottbíráskodásról szóló törvény 1. cikkének megfelelően választottbíróság útján el lehet dönteni.
- 27 Márpedig a BIT 9. cikke a Lengyel Köztársaság által tett érvényes „választottbírósági eljárásra vonatkozó ajánlat”, amelyet a PL Holdings a választottbírósági eljárás iránti kérelmének benyújtásával fogadott el. Egyébiránt a Lengyel Köztársaság késedelmesen vitatta a választottbírósági kikötés érvényességét, és azt a kérdést, hogy e kikötés ellentétes-e az uniós joggal, a bíróság hivatalból nem állapíthatja meg.
- 28 Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy a Lengyel Köztársaságnak a BIT 9. cikkéből eredő „választottbírósági eljárásra vonatkozó ajánlata” semmis volt, az alapeljárásban részt vevő felek között a svéd jognak és a kereskedelmi választottbíráskodás elveinek megfelelően e felek magatartására tekintettel *ad hoc* választottbírósági megállapodás jött létre. A választottbírósági kérelem benyújtásával ugyanis a PL Holdings a BIT 9. cikkében előírtakkal azonos feltételek mellett terjesztett elő választottbírósági eljárásra vonatkozó ajánlatot, és a Lengyel Köztársaság hallgatólagosan elfogadta ezt az ajánlatot azáltal, hogy nem vitatta érvényesen a választottbíróság joghatóságát e megállapodás alapján.
- 29 A Svea hovrätt (stockholmi fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy első fokon elutasítja a Lengyel Köztársaság keresetét. E bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy jöllehet a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158), amely szerinte az alapügyre alkalmazandó, a BIT 9. cikkének, és következésképpen a Lengyel Köztársaság által más tagállamok beruházóinak tett arra vonatkozó állandó ajánlat semmisségét vonja maga után, amely szerint az e megállapodással kapcsolatos jogvitát választottbíróságnak kell eldöntenie, az ilyen semmisség nem akadályozza meg azt, hogy egy másik tagállam és egy másik tagállam beruházója később e

jogvita megoldása érdekében *ad hoc* választottbírósági megállapodást kössön. Az ilyen *ad hoc* választottbírósági megállapodás az említett jogvitában részt vevő felek közös szándékán alapul, és azt a kereskedelmi választottbírósági eljárásával egyező elvekkel összhangban kötik meg.

- 30 Továbbá az alapügyben szóban forgó választottbírósági ítéletek olyan kérdésekre vonatkoztak, amelyek választottbírósági úton eldönthetők, és tartalmuk nem volt ellentétes a közrenddel, így azokat a választottbíráskodásról szóló törvény 33. cikke első bekezdésének 1. vagy 2. pontja alapján nem kellett hatályon kívül helyezni.
- 31 Végül a BIT 9. cikkében szereplő választottbírósági kikötés érvényességének Lengyel Köztársaság általi vitatása elkésett volt, és ezért a választottbíráskodásról szóló törvény 34. cikkének második bekezdése értelmében jogvesztés következett be.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság, a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország), amelyhez a Lengyel Köztársaság a Svea hovrätt (stockholmi fellebbviteli bíróság) határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, úgy ítéli meg, hogy bizonyított, hogy a BIT 9. cikkében szereplő választottbírósági kikötés ellentétes az uniós joggal. Ennek alapján szükségesnek tartja, hogy kérdést intézzen a Bírósághoz a felek előtte megismételt álláspontjairól való határozathozatal érdekében, mivel az a mód, ahogyan a jelen ügyben a szóban forgó uniós jogi rendelkezéseket értelmezni kell, nem egyértelmű.
- 33 E körülmények között a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Azt jelenti-e a [2018. március 6-i Achmea] ítéletben [(C-284/16, EU:C:2018:158)] értelmezett EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk, hogy – amennyiben a beruházási szerződésben szereplő választottbírósági kikötés semmis amiatt, hogy a szerződést két tagállam kötötte – semmis a tagállam és a beruházó között oly módon létrejött választottbírósági megállapodás, hogy a választottbírósági eljárás beruházó általi kezdeményezését követően a tagállam szabad akaratából nem kifogásolja a joghatóságot?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 34 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket (2021. július 15-i Ministrstvo za obrambo ítélet, C-742/19, EU:C:2021:597, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 A kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint az alapügyben bizonyított, hogy a BIT 9. cikkében szereplő választottbírósági kikötés semmis, mivel sérti az uniós jog autonómiáját, teljes érvényesülését és egységes alkalmazását, valamint, hogy e választottbírósági kikötés alapján nem lehet érvényesen választottbírósági eljárást indítani.
- 36 Bár a PL Holdings eredetileg a BIT 9. cikke alapján indított választottbírósági eljárást a Lengyel Köztársasággal szemben, utólag azt állította, hogy választottbírósági eljárás iránti kérelme ahelyett, hogy az a Lengyel Köztársaságnak a BIT 9. cikkében szereplő választottbírósági eljárásra vonatkozó ajánlatának elfogadását jelentené, az utóbbival megegyező tartalmú választottbírósági

eljárásra vonatkozó ajánlatnak tekintendő, amelyet a Lengyel Köztársaság hallgatólagosan elfogadott, mivel az ezen választottbíróági eljárásra alkalmazandó svéd jog által e tekintetben előírt határidőn belül nem vitatta érvényesen a választottbíróság joghatóságát. E megállapodás tehát az említett választottbíróági kikötés helyébe lépett a BIT-tel összefüggésben, amely ezen az új jogalapon továbbra is alkalmazandó ugyanazon választottbíróági eljárásra. A Lengyel Köztársaságot ugyanis végül a BIT megsértése miatt marasztalták el.

- 37 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megengedi valamely tagállam számára, hogy egy másik tagállam beruházójával olyan *ad hoc* választottbíróági megállapodást kössön, amely lehetővé teszi az ugyanezen megállapodással megegyező tartalmú – az e két tagállam által kötött nemzetközi szerződésben szereplő, és ugyanezen cikkekbe ütköző volta miatt semmis – választottbíróági kikötés alapján indított választottbíróági eljárás lefolytatását.
- 38 Előjáróban pontosítani kell, hogy e kérdés azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a Lengyel Köztársaság, figyelembe véve a BIT 9. cikkében szereplő választottbíróági kikötés semmisségét, az alkalmazandó svéd jog alapján hallgatólagosan elfogadta a PL Holdings választottbíróági eljárásra vonatkozó ajánlatát, mivel nem vitatta megfelelő időben a választottbíróság joghatóságát, és így a PL Holdingsszal egy külön, de a BIT 9. cikkén alapuló választottbíróági kikötéssel megegyező tartalmú *ad hoc* választottbíróági megállapodást kötött.
- 39 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, a tényállás megítélése a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik (2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítélet, C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Ennélfogva kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy előzetesen értékelje az alapügyben szóban forgó helyzet valamennyi ténybeli körülményét annak megállapítása érdekében, hogy esetlegesen fennállt-e a Lengyel Köztársaság arra irányuló szándéka – amelyet ez utóbbi vitat –, hogy elfogadja a PL Holdings választottbíróági eljárásra vonatkozó ajánlatát.
- 41 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a Lengyel Köztársaság először is a BIT alapján vitatta a választottbíróság joghatóságát. Így mindenekelőtt az SCC titkárságához intézett 2014. november 30-i levelében kijelentette, hogy arra kíván hivatkozni, hogy nem áll fenn semmilyen érvényes választottbíróági megállapodás. Ezt követően a választottbíróséghez benyújtott, 2015. november 13-i ellenkérelmétől kezdve vitatta ez utóbbi joghatóságát azzal az indokkal, hogy a PL Holdings nem minősült a BIT értelmében vett „beruházónak”. Végül a 2016. május 27-i beadványában, néhány nappal azt követően, hogy a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) alapjául szolgáló ügyben előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztettek a Bíróság elé, arra hivatkozott, hogy a választottbíróság nem rendelkezett joghatósággal az alapügyben szóban forgó jogvita elbírálására, mivel a BIT 9. cikkében szereplő választottbíróági kikötés, amelyre hivatkozva a PL Holdings a választottbíróági kikötését igazolta, érvénytelen volt, mivel ellentétes volt az uniós joggal.
- 42 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság feladata a Lengyel Köztársaság által a választottbíróági eljárás során felhozott kifogások figyelembevétele annak megállapítása érdekében, hogy a BIT 9. cikkében szereplő választottbíróági kikötés, és ennélfogva a PL Holdings által a választottbíróági eljárás megindításához hivatkozott jogalap semmissége

ellenére e tagállam részéről esetlegesen fennállt-e a szándék az e kikötéssel megegyező tartalmú *ad hoc* választottbíróági megállapodás megkötésére. Közelebbről, e bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a PL Holdings 2014. november 28-i választottbíróági eljárás iránti kérelme az SCC választottbíróági intézete 2010. évi választottbíróági szabályzata 2. cikkének megfelelően lehetővé teszi-e a Lengyel Köztársaság későbbi magatartásával együtt annak egyértelmű megállapítását, hogy e beruházó és a Lengyel Köztársaság között *ad hoc* választottbíróági megállapodás állt fenn, és hogy a Lengyel Köztársaságnak így lehetősége volt arra, hogy a választottbíróóság előtt érdemben vitassa e megállapodás érvényességét.

- 43 Ezért csak abban az esetben kell megvizsgálni, hogy az ilyen megállapodás ilyen feltételek mellett történő megkötése összeegyeztethető-e az uniós joggal, ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy a Lengyel Köztársaság hallgatólagosan ténylegesen hozzájárult ahhoz, hogy az ilyen, a BIT 9. cikkében szereplő választottbíróági kikötés tartalmával megegyező tartalmú *ad hoc* választottbíróági megállapodás kösse őt.
- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a két tagállam között létrejött nemzetközi megállapodásban szereplő olyan rendelkezés, amelynek értelmében e tagállamok egyikének beruházója a másik tagállamban létesített beruházásokra vonatkozó vita esetén ezen utóbbi tagállammal szemben választottbíróóság előtt indíthat eljárást, amely bíróság hatáskörét e tagállam köteles elfogadni (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 60. pont).
- 45 Ugyanis, az ilyen megállapodás megkötésével az abban részt vevő tagállamok vállalják, hogy kivonják saját bíróságaik joghatósága alól, és következésképpen azon bírósági jogorvoslati rendszer alól, amelynek megteremtését az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja számukra az uniós jog által szabályozott területeken (lásd ebben az értelemben: 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juizes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 34. pont), azokat a jogvitákat, amelyek e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozhatnak. Az ilyen megállapodás tehát kizárhatja, hogy e jogvitákat az említett jog teljes érvényesülését biztosító módon döntsék el (lásd ebben az értelemben: 2021. szeptember 2-i Komstroy ítélet, C-741/19, EU:C:2021:655, 59. és 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 Nem vitatott, hogy a BIT 9. cikkében szereplő választottbíróági kikötés – csakúgy mint a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) alapjául szolgáló ügyben szóban forgó választottbíróági kikötés – arra indíthat egy választottbíróóságot, hogy döntsön olyan jogvitákban, amelyek az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozhatnak. Következésképpen e választottbíróági kikötés a természeténél fogva veszélyeztetheti – a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvén túl – az uniós jog sajátos jellegének megőrzését, amelyet az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás biztosít. Az említett kikötés ezért nem egyeztethető össze a lojális együttműködésnek az EUSZ 4. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében foglalt elvével, és sérti az uniós jog autonómiáját, amint azt többek között az EUMSZ 344. cikk rögzíti (lásd ebben az értelemben: 2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 58. és 59. pont). Ezenkívül, amint azt az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszűnéséről szóló megállapodás 4. cikkének (1) bekezdése megerősíti, a Lengyel Köztársaság uniós csatlakozásának 2004. május 1-jei időpontjától kezdve a BIT 9. cikke már nem szolgálhat a beruházó és e tagállam közötti választottbíróági eljárás alapjául.

- 47 Márpedig annak lehetővé tétele egy olyan jogvitában részes félként szereplő tagállam számára, amely az uniós jog alkalmazására és értelmezésére vonatkozhat, hogy e jogvitát a jelen ítélet 44. pontjában említetthez hasonló nemzetközi megállapodásban szereplő, semmisnek nyilvánított választottbírói kikötésben foglaltakkal azonos jellemzőkkel bíró választottbírói megállapodás megkötésével, valójában az e tagállamra vonatkozóan a Szerződésekből, és különösen az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből, valamint az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkből eredő kötelezettségek megkerüléséhez vezetne, ahogyan azokat a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) értelmezte.
- 48 Mindenekelőtt ugyanis az ilyen *ad hoc* választottbírói megállapodás azon jogvita tekintetében, amelyben azt megkötötték, ugyanolyan hatásokkal járna, mint az ilyen kikötéshez fűződő hatások. E megállapodás létjogosultsága éppen az lenne, hogy a BIT 9. cikkéhez hasonló rendelkezésben szereplő választottbírói kikötés helyébe lépjen annak érdekében, hogy e kikötés semmissége ellenére fenntartsa annak joghatásait.
- 49 Továbbá, amint arra az Európai Bizottság helyesen rámutatott, az érintett tagállamot terhelő, a jelen ítélet 47. pontjában említett rendelkezésekből eredő kötelezettségek megkerülésének következményei nem lennének kevésbé súlyosak amiatt, hogy egyedi esetről van szó. A PL Holdings által felvázolt jogi megközelítés ugyanis számos olyan jogvita keretében alkalmazható lenne, amely az uniós jog alkalmazását és értelmezését érintheti, ezáltal ismételtén aláásva e jog autonómiáját.
- 50 Azt is meg kell állapítani, hogy a valamely tagállamhoz valamely másik tagállam beruházója által intézett, az e két tagállam közötti kétoldalú beruházási megállapodásban szereplő választottbírói kikötésen alapuló választottbírói eljárás iránti kérelem – e kikötés semmissége ellenére – alkalmas arra, hogy választottbírói eljárásra vonatkozó ajánlatot tartalmazzon az érintett alperes tagállam tekintetében, amely így úgy tekinthető, hogy elfogadta ezt az ajánlatot pusztán azért, hogy nem hivatkozott konkrét érvekre egy *ad hoc* megállapodás fennállása ellen. Márpedig egy ilyen helyzet azzal a következménnyel járna, hogy fenntartja az e tagállam által az uniós jog megsértésével tett, és ennélfogva semmis, az eljáró választottbírói joghatóságának elfogadására irányuló kötelezettségvállalás joghatásait.
- 51 Ezenkívül a választottbírói joghatóságának alapjául szolgáló jogcím érvényessége az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk tekintetében nem függhet az érintett jogvitában részt vevő felek magatartásától, és különösen az e cikkek azon megsértését okozó tagállam magatartásától, amely az e választottbírói joghatósághoz fordulást megalapozó választottbírói kikötés semmisségét vonta maga után. Márpedig, ha valamely tagállam magatartásából azt a következtetést kellene levonni, hogy ez utóbbi bármely, az említett választottbírói joghatóságának elismerésére irányuló szándékot kinyilvánított, e szándék szükségszerűen egybeesne az e választottbírói kikötés megfogalmazása során kifejezett akarattal, és ezért nem alapozhatná meg e joghatóságot.
- 52 Végül mind a 2018. március 6-i Achmea ítéletből (C-284/16, EU:C:2018:158), mind az uniós jog elsőbbsége és a lojális együttműködés elvéből az következik, hogy a tagállamok nemcsak azt nem vállalhatják, hogy kivonják az uniós bírósági jogorvoslati rendszer alól azokat a jogvitákat, amelyek e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozhatnak, hanem azt is vállalják, hogy amennyiben az ilyen jogvitát az említett joggal ellentétes kötelezettségvállalás alapján választottbírói eljárás előtt kell elbírálni, e választottbírói joghatósággal rendelkező bíróság előtt vitatják azon választottbírói kikötés vagy *ad hoc* választottbírói megállapodás érvényességét, amely alapján az említett választottbírói joghatósághoz fordultak.

- 53 Ezt egyébként megerősíti az Európai Unió tagállamai között létrejött kétoldalú beruházási megállapodások megszűnéséről szóló megállapodás 7. cikkének b) pontja, amelynek értelmében amennyiben a szerződő felek olyan kétoldalú beruházási megállapodások részes felei, amelyek alapján folyamatban lévő választottbíróági eljárás indult, valamely kétoldalú beruházási megállapodás alapján hozott választottbíróági ítélettel kapcsolatos bírósági eljárásban való részvételük esetén többek között fel kell kérniük a joghatósággal rendelkező nemzeti bíróságot, hogy esettől függően helyezze hatályon kívül vagy semmisítse meg e választottbíróági ítéletet, illetve tekintsen el annak elismerésétől és érvényesítésétől. E szabály *mutatis mutandis* alkalmazandó az olyan helyzetre is, amelyben az eredetileg az uniós joggal való összeegyeztethetlenség miatt semmis választottbíróági kikötés alapján indított választottbíróági eljárást a felek által az alkalmazandó nemzeti jognak megfelelően kötött *ad hoc* választottbíróági megállapodás alapján folytatják le, amelynek tartalma megegyezik e kikötés tartalmával.
- 54 Így valamely tagállam bármilyen arra irányuló kísérlete, hogy egy másik tagállam beruházójával kötött szerződés útján orvosolja valamely választottbíróági kikötés semmisségét, ellentétes lenne az első tagállamnak a választottbíróági kikötés érvényességének vitatására irányuló kötelezettségével, és így jogellenessé tenné e szerződés valódi okát, mivel az ellentétes lenne az uniós jogrendet szabályozó és a jelen ítélet 46. pontjában említett rendelkezésekkel és alapvető elvekkel.
- 55 E körülmények között a nemzeti bíróság feladata, hogy helyt adjon az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket, valamint a kölcsönös bizalom, a lojális együttműködés és az uniós jog autonómiájának elvét sértő választottbíróági megállapodás alapján hozott választottbíróági ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelemnek.
- 56 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megengedi valamely tagállam számára, hogy egy másik tagállam beruházójával olyan *ad hoc* választottbíróági megállapodást kössön, amely lehetővé teszi az ugyanezen megállapodással megegyező tartalmú – az e két tagállam által kötött nemzetközi szerződésben szereplő, és ugyanezen cikkekre ütköző volta miatt semmis – választottbíróági kikötés alapján indított választottbíróági eljárás lefolytatását.

A meghozandó ítélet időbeli hatályának korlátozásáról

- 57 A PL Holdings – arra az esetre, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a valamely tagállam és egy másik tagállam magánberuházója között létrejött választottbíróági megállapodás – azt kérte a Bíróságtól, hogy korlátozza időben a meghozandó ítélet hatályát annak érdekében, hogy az ne érintse azon választottbíróági eljárásokat, amelyeket *ad hoc* választottbíróági megállapodások alapján jóhiszeműen indítottak, és ezen ítélet kihirdetése előtt lefolytattak.
- 58 Az e kérelemről való határozathozatal érdekében emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon értelmezés, amelyet a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján ráruházott hatáskör alapján valamely uniós jogszabályra vonatkozóan kifejt, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Ebből következik, hogy az így értelmezett szabályt a bíróság alkalmazhatja, és azt alkalmaznia kell az értelmezés iránti

kérelemről határozó ítélet kihirdetése előtt keletkezett és létrejött jogviszonyokra is, ha egyébként teljesülnek azon feltételek, amelyek lehetővé teszik az ezen szabály alkalmazására vonatkozó pernek a hatáskörrel rendelkező bíróságok előtti megindítását (2021. március 17-i Academia de Studii Economice din București ítélet, C-585/19, EU:C:2021:210, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 59 A Bíróság csak teljesen kivételes jelleggel, a jogbiztonság uniós jogrendhez szorosan hozzátartozó általános elvének alkalmazása útján korlátozhatja bármely érdekelt azon lehetőségét, hogy a jóhiszeműen létrejött jogviszonyok vitatása céljából a Bíróság által értelmezett rendelkezésre hivatkozzon. A Bíróság az érdekelt jóhiszeműségére és a súlyos zavarok bekövetkezésének veszélyére vonatkozó két alapvető feltétel teljesülése esetén dönthet e korlátozásról (2021. március 17-i Academia de Studii Economice din București ítélet, C-585/19, EU:C:2021:210, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 Konkrétabban, a Bíróság e megoldást csak világosan meghatározott körülmények között alkalmazta, többek között akkor, amikor különösen az érvényesnek és hatályosnak tekintett szabályozás alapján jóhiszeműen létesített jogviszonyok nagy száma miatt súlyos gazdasági következmények veszélye állt fenn, és a magánszemélyeket és a nemzeti hatóságokat az uniós jogi rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság az uniós jognak meg nem felelő magatartásra indította, és e bizonytalansághoz esetleg más tagállamok vagy maga a Bizottság magatartása is hozzájárult (2021. március 17-i Academia de Studii Economice din București ítélet, C-585/19, EU:C:2021:210, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 61 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés Bíróság által az EUMSZ 267. cikk alapján adott értelmezése joghatásainak időbeli korlátozására kizárólag ugyanazon ítéletben kerülhet sor, amely a kért értelmezésről szól. Ez az elv biztosítja az uniós jog vonatkozásában a tagállamok és más jogalanyok közötti egyenlő bánásmódot, és ugyanakkor teljesíti a jogbiztonság elvéből eredő követelményeket (2020. április 23-i Herst ítélet, C-401/18, EU:C:2020:295, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 62 A jelen ügyben egyrészt a jóhiszeműségre vonatkozó feltételt illetően a PL Holdings arra hivatkozik, hogy a jelen ügy az első olyan ügy, amelyben a Bíróságot arra kéri fel, hogy foglaljon állást egy olyan *ad hoc* választottbírósági megállapodás érvényességéről, mint amelyről az alapügyben szó van. E választottbírósági megállapodás megkötésekor semmi nem utalt arra, hogy e megállapodás ellentétes az uniós joggal, mivel a Bíróság csak a 2017. június 28-i és 2017. szeptember 28-i választottbírósági ítéletek meghozatalát követően hozta meg a 2018. március 6-i Achmea ítéletet (C-284/16, EU:C:2018:158). Egyébiránt a PL Holdings a Lengyel Köztársaság magatartására támaszkodott, ideértve annak a választottbírósági eljárásban anélkül való részvételét is, hogy az uniós jog alapján megfelelő időben kifogást emelt volna a választottbíróság joghatóságának hiányára vonatkozóan.
- 63 Másrészt a súlyos zavarokra vonatkozó kritériumot illetően a PL Holdings előadja, hogy a meghozandó ítélet nagyszámú olyan egyéni szereplőt érinthet, akik különböző típusú szerződések keretében választottbírósági megállapodásokat kötöttek a tagállamokkal. Egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlatában semmi nem utal arra, hogy a „súlyos zavarok” fogalma ne vonatkozhatna olyan helyzetre, amelyben az Unióban letelepedett, jóhiszeműen eljáró társaság, mint a PL Holdings, tulajdonát először jogellenesen, az uniós jog, és különösen az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikkben biztosított letelepedési szabadságának megsértésével jogellenesen kisajátították, és amelyben e társaságot ezt követően megfosztották az Európai Unió Alapjogi Chartájában biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jogától.

- 64 E tekintetben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 84. pontjában rámutatott, az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk jelen ügy szempontjából releváns értelmezési szempontjai közvetlenül a 2018. március 6-i Achmea ítéletből (C-284/16, EU:C:2018:158) erednek, amelyek időbeli hatályát a Bíróság nem korlátozta.
- 65 Annak lehetővé tétele ugyanis, hogy valamely tagállam a tagállamok közötti nemzetközi megállapodásban szereplő választottbírói kikötést *ad hoc* választottbírói megállapodás megkötésével váltsa fel annak érdekében, hogy lehetővé tegye az e kikötés alapján indított választottbírói eljárás lefolytatását, amint az a jelen ítélet 47. pontjában megállapításra került, e tagállamnak a Szerződésekből, és különösen az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből, valamint az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkből eredő kötelezettségeinek a megkerülését jelentené, ahogyan azokat a 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158) értelmezte.
- 66 Így a jelen ítélet időbeli hatályának korlátozása valójában e rendelkezéseknek a Bíróság által a 2018. március 6-i Achmea ítéletben (C-284/16, EU:C:2018:158) adott értelmezése hatályának korlátozásával járna.
- 67 Ezenfelül az állítólagos súlyos zavarokat illetően meg kell állapítani, hogy egyrészt azon állítólagos hatást illetően, amelyet a jelen ítélet a különböző típusú szerződések tekintetében a tagállamok által kötött választottbírói megállapodásokra gyakorolhat, az uniós jognak a jelen ítéletben adott értelmezése csak az alapügyben szereplőkhöz hasonló és különösen a jelen ítélet 65. pontjában összefoglalt körülmények között kötött *ad hoc* választottbírói megállapodásokra utal.
- 68 Másrészt a PL Holdings uniós jogból eredő alanyi jogainak védelmét a tagállamok bírói rendszerében, a jelen esetben a lengyel bírói rendszerben kell biztosítani. Ennélfogva, még ha feltételezzük is, hogy megállapítható e jogok védelmének PL Holdings által állított hiányossága, azt e rendszeren belül kell orvosolni, adott esetben hatáskörének keretein belül a Bírósággal együttműködve, és e hiányosság nem igazolhatja a jelen ítélet 65. pontjában említett rendelkezések és alapvető elvek figyelmen kívül hagyásának eltűrését.
- 69 E körülmények között el kell utasítani a PL Holdings arra irányuló kérelmét, hogy a meghozandó ítélet időbeli hatálya korlátozott legyen, anélkül hogy szükséges lenne a PL Holdings jóhiszeműségének vizsgálata.

A költségekről

- 70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megengedi valamely tagállam számára, hogy egy másik tagállam beruházójával olyan *ad hoc* választottbírói megállapodást kössön, amely lehetővé teszi az ugyanezen megállapodással megegyező tartalmú – az e két tagállam által kötött nemzetközi

szerződésben szereplő, és ugyanezen cikkekbe ütköző volta miatt semmis – választottbírósi kikötés alapján indított választottbírósi eljárás lefolytatását.

Aláírások